

Subwoofer Respons:

# Passiv bass

Svenske Respons fryser over kvaliteten på billige hjemmekino-suber, og har laget en passiv high-end løsning som bare plugges inn i hovedhøytalerne med glimrende resultat. Men billig blir det ikke...

Etter å ha testet de pyramideformede Respons Art-høytalerne for et år siden kjøpte jeg mitt eget par som senere har fungert som Lyd & Bildes referansehøytalere. Ikke fordi de nødvendigvis er verdens beste, men fordi de i prisklassen rundt 50.000 kroner gjør det meste riktig. Riktignok er diskanten litt mer tilbakelemt enn på mange andre high-end høytalere, men for mine ører høres det hele likevel «riktig» ut i forhold til levende musikk.

Den imponerende Nautilus 801 demonstrerte likevel at det er mulig å oppnå enda strammere og dypere bass i de nederste regioner. Da enkelte entusiaster også ønsker å benytte Responsene til hjemmekinoen, har den svenske konstruktøren Reidar Persson konstruert spesielle suber til Art-høytalerne.

## Konstruksjon

Det pyramideformede kabinettet er konstruert med det samme bunnsolide materialet som vi finner på hovedhøytalerne. Basselementet er håndlaget av danske Skaning som i sin tid var sjefkonstruktør hos Dynaudio.

Da den tradisjonelle innebygde forsterkeren - ifølge konstruktøren - er av gjennomgående dårlig kvalitet, har Persson i stedet valgt å lage en passiv konstruksjon.

Denne benytter den samme high-end forsterkeren som du bruker til hovedhøytalerne. Persson forutsetter at en forsterker til minst 20-30 tusen kroner som vanligvis brukes sammen med Respons-høytalerne, også er langt bedre til å spille artikulert bass enn de billigere til et par-tre tusen som sitter i de aktive subene. Riktignok kan du ikke like enkelt «taste» inn nivået for å tilpasse det til rommet, men konstruktøren garanterer til gjengjeld skreddersydd homogen overgang til hovedhøytalerne.

For å unngå all degraderende påvirkning av lyden er det heller ikke benyttet høypassfilter. Derimot tilbyr forhandleren et inngrep i delefilteret som reduserer bassnivået en smule og garanterer myk overgang til dypbassen ved lave 50 Hz. På senere modeller av Respons Art vil denne dempingen av dypbassen lett kunne utføres bare ved å klikke på en bryter. På grunn av den passive delingen forutsettes det at man benytter to suber.

Dette blir uansett stadig mer vanlig med aktive suber for best mulig resultat. Men billig blir det uansett ikke...

## Strammere bass?

Dypbassen i stereoanlegget er temmelig vanskelig å vurdere da rommet vil ha en betydelig innflytelse på resultatet. Jeg likte de store Respons Art-høytalerne med sine doble 8-tommere i stort og solid kabinett fordi de låt som «store» høytalere med bra trøkk også under 50 Hz. Riktignok har jeg hele tiden savnet en smule strammere gjengivelse også over dette området, men det var først ved direkte sammenlikning med Nautilus 801 og Vienna Acoustic Mahler, at jeg skjønnte at rommet ikke hadde hele skylden for det litt for dominerende og litt for slappe øvre bassområdet.

Men ikke trekk disse kritiske kommentarene for langt. For å oppnå «bedre» bass som går tilfredsstillende dypt, må man til dels betydelig opp i pris. Jeg må også innrømme at den aller dypeste bassen fra 801 og Mahler var minst like mye en imponatorgreie som av særlig stor musikalsk betydning.

Bortsett fra at disse nye Respons subene er så store at jeg snaut kan ha de i stua, gledet jeg meg likevel til å få igjen de aller dypeste tonene godt under 40 Hz.

## Lyden

Selvsagt var det imponerende å høre dypbass som bare Nautilus 801 og Vienna Mahler tidligere hadde avslørt i det hele tatt finnes på enkelte plater. Mye viktigere er det at mellombassen langt over delefrekvensen på 50 Hz nå ble mye strammere. Hele lydbildet langt oppover i mellomtonen var bedre definert med utrolig kropp og størrelse samtidig som holografien var ytterligere forbedret.

Selv om mellombassen og mellomtonen ble opplevd klart forbedret (bokstavelig talt), så må jeg bruke litt mer tid på å fortelle forskjellen fra den vanlige dunkebassen som vi kjenner fra «hjemmekinoen». Denne har som regel en tydelig resonans et sted mellom 40 og 60 Hz og er flott til dinosaurer og atombomber. Lyden fra disse rimelige variantene er dessverre ofte en musikalsk katastrofe selv om bruken av to gir større mulighet for bedre integrering med musikken. Det supersolide fundamentet sammen med overlegen integrering i resten av lydbildet fra Respons er desverre både kostbart og plasskrevende. Vi vet likevel ikke om noen rimeligere løsninger som kan gjøre helt det samme selv om den nesten like dyre Bag End-suben jeg testet i forrige L&B gjorde en utmerket jobb.

Det er ikke mange andre høytalere - om



Strammer opp hele frekvensområdet, og gir fenomenalt dyp bass.



Stor og dyr.

# aktivitet

noen - som kan gi den samme dybbassen, tyngden og storheten i lydbildet til lavere pris enn den samlede Respons-pakken om også resten skal holde tilsvarende høye kvalitet. Bortsett fra den fysiske størrelsen, er denne Respons-bassen med på å gjøre en bra høyttaler enda et hakk bedre. Men dessverre også betydelig dyrere.

## Lyd 2

Jeg gruet meg for å miste mitt siste bekjentskap med Respons, men da høyttalerne fra den lille svenske fabrikken stort sett lages på bestilling, var subene på vei til en kunde på Stord. Importør Norsk Audio Teknikk måtte derfor justere delefilteret tilbake til det opprinnelige.

Heldigvis lyttet jeg først på høyttalerne med ombygd delefilter tilpasset subene som jeg nå ikke lenger hadde. Bassen gikk riktig nok ikke fullt så dypt, men lyden var generelt mye fastere og med skikkelig fart på transientene i det vanskelige mellombass området rundt 70-100 Hz. Dette kan selvfølgelig være spesielt i mitt rom som har en typisk resonans ved 30 Hz som dermed får en betydelig heving av bassnivået her.

Alle som syntes bassen kan bli treig og småfet med responsene helt nederst, bør likevel kontakte importøren å be om en justering og eventuell bryter for vekslning mellom «gammel» og ny bass.

Nyere høyttalere vil bli levert med en slik bassbryter allerede i utgangspunktet. Dermed er du også klar til enkel utvidelse

*Denne Respons-bassen med på å gjøre en bra høyttaler enda et hakk bedre. Men dessverre også betydelig dyrere.*

med ekstra suber om du har god råd og langt til naboen.

## Konklusjon

Selv om prisen er høy og kassene store, vet vi ikke om noen bedre måte å spille enda dypere og fastere enn med disse forseggjorte subbasene som også kan benyttes til andre høyttalere med samme virkningsgrad.

Det finnes bare et fåtall alternative løsninger som eventuelt kan konkurrere i lyd-kvalitet med disse spesielle 12-tommers bassene i usedvanlig solid bassrefleks kabinett. Ingen av disse blir rimeligere enn denne originalmodellen om man vil beholde stereo-balansen med to bassmoduler.

## HIGH-END

Pris: ca. Kr. 29.000 (ikke endelig fastsatt)

Importør: Norsk Audio Teknikk AS

